

Църк. вѣстникъ
излиза всѣка седмица
приложенето четири
пѣти въ годишата

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТН

11 Варна

свещ. Стефанъ Ганчевъ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

Анонаментътъ е годи-
шенъ и
всѣкога прѣплащанъ
Всичко, относеще се до
вѣстника се изпраща
до адм. директа-вѣ
вѣстникъ
вн.

е плаща
по 20 ст.
рмондъ,
ленине по

а не се
сложени
издание
тъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Обявление за стипендии
2. По въпроса за жилища на бездомниците. — *Д. Мишевъ.*
3. Отвждъ осоитъ на слѣпата страсть и отвждъ присоитъ на модната идея. — *Ст. Михайловски.*
4. Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачковския манастиръ. — *Д. Ласковъ.*
5. Загубено ли е дѣлото на религията? — *Н. П.*
6. Мнѣния и отзиви. 1. Изъ пастирската практика. — *Свещ. Т.;* 2. Писмо.
6. Книжнина. Молитвата на долгерина. — *Прѣвелъ Ст. Н. Коледаровъ.*
7. Външенъ прѣгледъ.
8. Църковно-обществена лѣтопись.
9. Обявления.

Св. Синодъ на Българската Църква.

Обявление.

№ 3376

Съ настоящето се обявява, че начиная отъ 9 октомврий т. г. въ Софийската духовна семинария ще се произведе конкурсенъ изпитъ за даване 3 стипендии за слѣдване по богословие въ странство.

Кандидати могатъ да бждатъ само мирски лица съ завършено семинарско образование.

Кандидатитѣ прѣдставятъ най-късно до 15 септемврий въ канцеларията на св. Синодъ, при особено заявление, слѣднитѣ документи:

1) кръщелно свидѣтелство; 2) матуритетно свидѣтелство; 3) медицинско свидѣтелство и свидѣтелство отъ надлежното епарх. началство за живота и поведението си.

За кандидати ще се приематъ само ония лица, които не сж по-възрастни отъ 25 години.

Изпититѣ ще бждатъ писмени и устни.

Писменъ изпитъ се държи по омилетика и нравствено богословие. Отъ развитието на темата по нравствено богословие ще се сжди за стила и правописа на кандидата.

Устенъ изпитъ: по св. Писание (Стари и Нови Завѣтъ), догматическо богословие, всеобща църковна история, основно богословие, единъ отъ старитѣ езици — гръцки или латински (прѣимуществено по първия) и единъ отъ новитѣ — нѣмски или французски (прѣимуществено по първия).

Бѣльжка. Понеже двама отъ стипендиянтитѣ ще слѣдватъ въ Черновцикия богословски факул-

тетъ, двѣ отъ стипендиянтитѣ дадатъ само на кандидати, които издържатъ успѣшно изпитъ по нѣмски езикъ.

Изпитътъ по горѣпоменатитѣ прѣдмети се държи споредъ програмата на Софийската духовна семинария.

Стипендиянтитѣ сж длъжни да слѣдватъ въ ония учебни заведения, които имъ се посочатъ отъ св. Синодъ.

Стипендиянтитѣ сж длъжни да дадатъ на св. Синодъ надлежно задължително, че слѣдъ свършване на образованието си, до 30 си годишна възраст, ще стѣпятъ въ духовенъ санъ, или, въ противенъ случай, ще повърнатъ израсходваната по тѣхъ сума наедно съ лихвитѣ. При това стипендиянтитѣ се задължаватъ да прослужатъ подиръ свършването си 5 години подъ вѣдомството на св. Синодъ, каждѣто той ги опрѣдѣли.

20 юний 1912 год.

Отъ канцеларията на св. Синодъ.

По въпроса за жилища на бездомниците.

Отъ мѣсецъ и повече насамъ столичниятъ общински съвѣтъ се занимава въ двѣ сесии на редъ съ въпроса: какъ да се снабдятъ съ жилища ония бѣдни столичани, коренни или пришелци, които нѣматъ своя стрѣха и които не могатъ да плащатъ по-нататкъ тежитѣ наеми? Въпросътъ е социаленъ толкова, колкото и християнски. По него станаха шумни и бурни разисквания въ двѣтѣ послѣдни сесии на софийския общински съвѣтъ. Почти всички партии, прѣдставени въ общинския съвѣтъ, се изказаха. Ежедневниятъ печатъ хроникира изказанитѣ мнѣния по въпроса, сжщо и рѣшенията, взети въ устройванитѣ събрания и митинги отъ бездомниците. Между изказанитѣ мнѣния отъ общинскитѣ съвѣтници и рѣшенията на бездомниците има пълно неразбиране — дѣли ги цѣла пропасть.

Бездомниците искатъ отъ общината да имъ отстъпи, безплатно или на срочно изплащане, отъ общинската мера мѣста, на които да си построятъ жилища. Тѣ посочватъ и частта отъ мерата, дѣто може да имъ се отстъпятъ мѣста. Тѣ се задължаватъ да си построятъ на отстъпенитѣ мѣста кжщи съ свои срѣдства или чрѣзъ строитни дружества съ опрѣдѣлени ануитети. Чисто и просто тѣ искатъ мѣста да си построятъ сами жилища. Това тѣхно искане, тѣй ясно, се замъгли въ разискванията: общ съвѣтници, поне които говориха, внесоха въ него свои схва-

щания и свои искания, излъзоха и съ свои програми по него. Бездомниците искатъ да иматъ своя земя и на нея да си построятъ домъ, на който да бждатъ собственици. Въ съвѣта се измѣни естеството на искането: отъ въпросъ за мѣсто то се прѣвърна въ въпросъ за жилища, които общината или държавата да построятъ и да ги даватъ безплатно или срѣщо нищоженъ наемъ на бездомниците. Съобразно съ това, съвѣтниците се пуснаха да разискватъ, какви трѣбва да бждатъ жилищата — казарменъ ли типъ или отдѣлни частни кжички, кой да ги строи — общината, държавата или частни строително-кооперативни дружества, съ заемъ ли да се построятъ или съ суми, вписвани ежегодно въ държавния и въ общинския бюджети и пр. Тия разисквания задрѣстиха главния въпросъ. Тѣ внесоха въ него всичко, каквото съвѣтниците мислятъ не по отгжпането на мѣстата, които бездомниците искатъ, но по постройката на жилищата, за която просителитъ не правятъ въпросъ. Изказанитъ мнѣния изобилватъ съ партийни и субективни схващания. Съ тѣхъ задрѣстването достигна до тамъ, че прѣдставителитъ на тѣснитъ социалисти намѣриха досежни точки съ буржуазнитъ по въпроса, а прѣдставителитъ на широкитъ социалисти създадоха отъ него въпросъ за жилища на бездомни работници.

Въпросътъ за жилища на бездомниците е много важенъ. Той е въпросъ за човѣщина, за хигиена, за етика, за милосърдие. Като такъвъ, той не е и не може да бжде партиенъ. Бездомниците принадлежатъ на всички партии, на дѣсни и на лѣви. Тѣ сж граждани, които страдатъ. Тѣ се нуждаятъ повече отъ подкрѣпа, отколкото отъ милость. Членове на общината и граждани на държавата, тѣ съ своитъ работни ржцѣ сега и съ тия на дѣщата си въ бждаще сж капиталъ на царството. Съ въпроса за мѣстата и за жилищата, който повдигатъ, тѣ напомнятъ единъ дългъ на общината и на държавата къмъ тѣхъ. Съ него тѣ апелиратъ къмъ всички граждани и къмъ всички партии въ столицата, на които сж мили здравето, силитъ и живота на хиляди сѣмейства.

Въпросътъ трѣбва да се отърси отъ всички партийни и субективни примѣсици. Очистенъ така, ние мислимъ, че той трѣбва да се освѣтли и тепърва трѣбва да се постави правилно. Това е дългъ на всѣки гражданинъ, то е прѣвъ дългъ и на всички партии. Това е дългъ и на църквата, която стои надъ партиитъ и която всѣкога е първа тамъ, дѣто се касае за дългъ къмъ ближнитъ. Нейнитъ служители сж всѣкога въ постояненъ непосреденъ контактъ съ всички бѣдни, съ всички лишени отъ свой покровъ. Па и кой по-добрѣ отъ свещеника знае бездомниците, които сж въ неговата енория? Па и кой общественъ служителъ най-често, по службата си и по призванието си, е задълженъ да навѣства бездомниците тѣй, както свещеникътъ и кой ли знае по добрѣ отъ него жилищата и сѣмействата на бездомниците? Учителтъ ли? Не, той знае дѣцата, които учи, ала не познава нито сѣмействата на бездомниците, които пращатъ дѣцата си въ училището, нито дупкитъ и кочинитъ, въ които замръкватъ и осъмватъ дѣцата съ родителитъ си, нито мизерията, въ която живѣятъ. Докторътъ ли? Не, докторътъ рѣдко, съвсѣмъ рѣдко, влиза въ жилищата на бездомниците. Послѣднитъ го не викатъ, защото не могатъ да му заплащатъ визита. А общинскитъ доктори не сж тѣй много, че да могатъ да смогнатъ да посѣщаватъ редовно жилищата на

бѣднитъ. Па и самата обществена медицина въ столицата още е въ своя зачатъкъ. Въ столицата никой не контролира жилищата, които се даватъ подъ наемъ. Въ нея не прониква докторско око въ избитъ, дупкитъ и кочинитъ, дѣто се свиратъ сироти бѣдни сѣмейства. Въ столицата не е уредена инспекция за жилищата, които се даватъ подъ наемъ. Ала не тѣй е на западъ. Въ Германия хигиената на всѣко частно жилище е първо и най-важно нѣщо. Въ всѣки германски градъ има постоянна инспекция за жилищата. Тя бди едноврѣменно и за стопанина и за наемателя. Инспекторитъ съставятъ актове за всички недостатъци на избата, покрива, стълбитъ, стаитъ, за недостатъчностъ на прозорци и на въздухъ. Стопанинтъ се поканва да прѣмахне нуждитъ недостатъци; ако не стори това, властътъ забранява да се обитава жилището.¹⁾

Въ крайнитъ квартали у насъ въ избитъ, дупкитъ и кочинитъ влиза днесъ само единъ отъ общественитъ служители — църковниятъ служителъ, влиза енорийскитъ свещеникъ. Въ радости и въ печали той е въ жилището на сетния свой енорияшъ. Той познава — иначе не може и да бжде — най-добрѣ мизерията на бездомниците, защото и при раждане и при смъртъ той е въ общение съ тѣхъ. Столичнитъ енорийски свещеници, нѣма съмнѣние, познаватъ най-добрѣ жилищата на хилядитъ православни столичани, които сж се обърнали къмъ общината съ молба да имъ даде мѣста да си построятъ кжчи.

Понеже е въпросъ да се снабдятъ съ свои жилища хиляди бездомни сѣмейства, членове на църквата, „Ц. вѣстникъ“ счита, че има право и дългъ да се намѣси въ него, за да спомогне да се отърси отъ всички примѣсици и да се разшири върху бездомниците въ цѣлото царство. Жилищниятъ въпросъ за бездомниците е задача не само на общинския съвѣтъ въ столицата, но такава и на тия въ всички наши по-голѣми градища. Здравото и етино жилище е първа нужда за всѣко сѣмейство. Въ столицата и въ по-голѣмитъ наши градове има съ хиляди сѣмейства, които нѣматъ свои жилища и сж принудени да живѣятъ въ нездравни изби и дупки. Ние нѣмаме точна статистика за бездомниците. Нѣмаме такава и за броя на сѣмействата, които живѣятъ по 4—5 и повече души въ тѣсна влажна стая, съ недостатъченъ въздухъ, често и безъ свѣтлина. Както всичко у насъ, тѣй и хигиената на жилищата тепърва трѣбва да се изучава. Такова изучаване би изнело интересни данни и поразителни факти за нездравословнитъ условия, въ които живѣятъ съ хиляди сѣмейства. Отъ него би се узнало, какви сж нашитъ жилища, колко жилища има само съ една стая и колцина живѣятъ въ стая, колко жилища сж безъ прозорецъ или съ единъ само прозорецъ и пр. А такива жилища има не само въ по-голѣмитъ наши градове, но и въ паланкитъ и въ селата. Тия жилища сж огнища на туберкулоза, тифъ и зараза. Въ тѣхъ гине и чезне здравето и силата на страната. Кой ще отрече, че това здраве и тази сила не сж богатството на държавата? На западъ, дѣто въпросътъ за бездомниците е повдигнатъ по-рано и дѣто има законодателство по него, жилищата въ градоветъ сж изучени и групирани. Една анкета, направена прѣзъ 1906 г. отъ министерството на общитъ сгради въ Франция, изнася, че отъ 1 милионъ жилища, въ които живѣятъ 3,195,000 души, повече отъ 200,000 жилища сж съ

¹⁾ Les Leçons de l'Exposition d'hygiène de Dresde par E. Herriot, maire de Lyon (La Revue hebdomadaire, 8 юни 1912 г.).

една стая. Има градове, въ които жилищата съ една стая надминават $\frac{1}{3}$, а въ гр. Брестъ тѣ сж повече отъ половина — 11,604 на 21,781. Между жилищата значителенъ брой сж безъ прозорець, така че живѣщитѣ въ тѣхъ сж лишени и отъ въздухъ и отъ свѣтлина. Такива жилища имало въ Тулуза 424, а въ Бордо 743. Въ Франция на 1000 жители 216 срѣдно живѣятъ въ стая повече отъ 2 души, а въ нѣкои градове като Лиможъ, Сентъ-Етненъ срѣдно 315 и 323 на хиляда живѣятъ повече отъ 2 души въ стая²⁾. Много подобря е изученъ тоя въпросъ въ Англия, Германия, Белгия и пр. западни държави.

Ние нѣмаме статистични дани и за срѣдния наемъ, който плащатъ за жилище бездомниците. На западъ и това е изучено. Въ единъ отъ павилонитѣ на *Хигиеничното изложение*, което стана въ Дрезденъ миналата година прѣзъ май, имало интересна таблица за отношението между прихода на наемателя и наема. Въ таблицата за г. Шйонебергъ стоятъ тия цифри: бѣдни, имащи годишна заработка отъ 900 до 1050 марки, плащатъ за жилище сума, която играе между 27 и 43 на 100 отъ заработката. Лица, които иматъ отъ 15,500 до 20,500 марки плащатъ за жилище отъ 8 до 12 на 100. Възъ основа на тия изчисления извадена е формулата: *колкото приходътъ е по-малкъ толкова наемътъ е по-голямъ*³⁾.

Макаръ у насъ да липсватъ подобни изучавания, това още не значи, че броятъ на сѣмействата, които сж принудени да се свиратъ по 3—4 и повече души въ стая е по-малкъ, както и че плащаниятъ наемъ отъ бездомниците не държи сравнително сжщото или приблизително сжщото процентно отношение между наема и прихода.

Отъ наведенитѣ данни лесно е да се види, колко сме непригответни по въпроса, който сложиха за разрѣшение столичнитѣ бездомници и колко повърхностно се говори и пише по него. Повдигнатиятъ въпросъ е силенъ поплакъ отъ сѣмейства, които гинатъ въ мрачни и влажни изби и дупки. Той е изразъ на нужди, които въпиятъ, и на апелъ за подкрѣпа. Искането на бездомниците е характеристично. То е искане не за милость, но за кредитъ. Бездомниците искатъ да станатъ стопани на своя стрѣха, не съ подавание, не и съ заграба на общински имотъ, но съ заработка и съ срочно изплащане на земята, която ще имъ се отпусне. Въ мисльта имъ не е обща стрѣха. Тѣ не искатъ казармени постройки за всички, защото не сж работници на фабрики, не искатъ и социализацията на подобни постройки, защото не познаватъ ученията на Маркса, Енгелса и пр. теоретици на социализма. Като бащи на челяди, къмъ които иматъ длъжности, тѣ искатъ да иматъ стрѣха, на която да бждатъ собственици съ крѣпостенъ актъ и която да оставятъ на челядъта си. Като добри бащи и майки, тѣ не искатъ да оставятъ дѣцата си на улицата... Тѣ искатъ да издигнатъ себе си и челядъта си съ собственъ трудъ и потъ. А за да могатъ да осжществятъ това, тѣ трѣбва да иматъ прѣди всичко земя. Такава земя и искатъ тѣ отъ столичната община да имъ продаде отъ мерата на срочно изплащане. Нищо незаконно въ това искане. За да добиятъ 200—300 квадратни метра земя, нѣма нужда да принадлежатъ къмъ тая или оная партия. Общината има длъгъ къмъ тѣхъ. Ако не

подири пжтъ и срѣдства да удовлетвори тѣхното искане, тя ще манкира на дълга си. Ако не спомогне усилията на хиляди сѣмейства да се сдобиятъ съ своя стрѣха, която ще запази здравето и силитѣ имъ, тя ще ги задържи да гниятъ въ влажни и тъмни изби, тя ще направи тѣхнитѣ жилища огнища на зараза, които ще носи нищета и смъртъ въ столицата. Ако не помогне да си направятъ хигиенични жилища било съ свои срѣдства, било съ заеми, изплащани съ анюитети, общината ще трѣбва да разшири болницитѣ и гробищата, а държавата затворитѣ.

Трѣбва да се съжальява, че искането на бездомниците нито се разбира, нито се оцѣни. То се омога и замѣгли въ теоритѣ, които се развиха въ разискванията. Ала бѣдата не е това: разискванията и теоритѣ може да се корегиратъ. Най-голямата бѣда е въ изнудата и въ беззаконията, на които бездомниците се тласкатъ отъ лоши свѣтници и които не могатъ да се допуснатъ въ правова държава. Съ изнуда и незаконие нѣма да се постигне и не може да се постигне едно искане наврѣменно толкова, колкото и справедливо. А такава незаконие се извърши миналата недѣля, като бездомниците разграбиха и си подѣлиха частъ отъ градската мера. Съ тази разграба не се свършва въпроса за жилищата на бездомниците, както и не се свършва той и съ развититѣ теории и съ рѣшенията на общинаритѣ. Насилието и разграбата ще отдрѣпнатъ всички, които по христиански и човѣшки дългъ съчувствуватъ и състрадаватъ на бездомниците. Това е голѣма морална загуба, по-голямата отъ материалната. Въпросътъ остава откритъ. Той чака да бжде очистенъ отъ всичко, което партизанството и незаконието внесе въ него...

Д. Мишевъ.

Ст. Михайловски.

Отвѣдъ осойтѣ на слѣпата страсть и отвѣдъ присойтѣ на модната идея.

5.

Не добротворетвовой съ проповѣди, — проповѣдвай чрезъ добротворество.

6.

Не расправяй надълго и нашироко какво мислишь и какво одобрявашъ; говори чрезъ дългата си!

7.

Въ величието бжди смиренъ, — въ неволята бжди великъ!

8.

Бжди доволенъ отъ положението си. Ако знаешъ да наблюдавашъ — зрѣлицето на общечовѣшкитѣ злочестини скоро ще ти даде да разберешъ че ти си любимецъ на сждбата!

9.

Не лакоми за имотъ. Едно богатство ще отнесешъ съ себе си — отвѣдъ гроба — свършенството което си далъ на духа си!

10.

Не ламти за слава. Земниятъ валякъ е зрънце пѣськъ на мор-

²⁾ E. Cahysson, *Les logements des familles nombreuses*, въ списанието *La Reforme sociale*, 1909, стр. 487.

³⁾ Les Leçons de l'exposition d'hygiene de Dresde E. Herriot maire de Lyon. стр. 228.

ския брѣгъ . . . Що значи паметникъ издигнатъ върху това зрънце?

11.

По добръ е да не правишъ нищо — отколкото да правишъ нищожества!

12.

Безъ милѣяние за нѣкого не се живѣе. Не обичашъ ли ближния си — себе си обичашъ. Братската преданностъ е въсходъ, самолюбието е провала: избери!

13.

Въ предевангелски времена човѣцитѣ говорѣхъ често за своето право да живѣятъ щастливо. Евангелието възвѣсти тѣзи истина — че щастieto на човѣшката личностъ трѣба да се дири въ общечовѣшкото щастие.

Съ други думи, Евангелието ни показа че нашето добруване не може да исхожда отъ наклонностъ да угождаваме на себе си — а отъ стремление да служиме на ближния си.

Като въведе въ човѣшкото общество милосердие, Евангелието свърза понятието за право съ понятието за длъжностъ — и постави длъжността преди правото.

— Дай себе си, дай духа си, дай имота си, дай знанието и дарбитѣ си, дай всичко що има добро въ тебе, дай го на страдащитѣ. Бори се — но не отъ свое име, а отъ тѣхно име. Не благодумствуй — ако тѣ не благуватъ. Не лакоми се за слава и властъ; първийтъ да стане послѣденъ — силнийтъ да се смири; само който знае да жертвова себе си за да обрадва другитѣ — ще види лицето на Бога! —

Ето евангелското учение.

Ще бѣде ли смѣло да рѣчеме че Евангелието е общесвѣтовната Magna Charta, първообразнийтъ Актъ отъ който произлизатъ веѣка прогласа на обнова, веѣко признание на човѣшки правдини и длъжности?

14.

Кждѣ е цѣрътъ противъ грозния егоизмъ на човѣцитѣ?

Въ вѣрата.

Човѣшкитѣ ламтежи не се спиратъ предъ никакви пречки, предъ никакви прегради, предъ никакви законодателски мѣрки: спира ги вѣрата въ божественна правда и въ бѣдѣще битие.

Извънрелигиозно или противорелигиозно учение може да бѣде твърдѣ хитроумно: ала то не съставлява никога юзда за самоугодливостта.

Материялизмътъ може да бѣде твърдѣ краснорѣчиво изложенъ: отъ него не произлиза социаленъ редъ.

Рѣчемъ ли на човѣшки сѣщества: — реално и истинско е само това което се върши на земята, — ний ги увѣряваме; ний раздухваме у тѣхъ хищни инстинкти.

Подобна поука значи: Едно блаженство има само, онова което се достига тукъ нѣземи!

А какво може да бѣде заключението отъ подобни твърдения? Ето го: Всичкитѣ срѣдетва за да овладѣиме щастливъ животъ сѣ позволени.

15.

Безъ свобода нема Богъ; безъ Богъ нема свобода.

Безъ свобода нема Богъ — защото само воленъ и независимъ духъ може да се въздигне до онѣзи

висоти кждѣто стои Началото на разумната любовъ и на всесилната правда.

Безъ Богъ нема свобода — защото веѣка наредба е солидарна съ свѣтовния редъ — а свѣтовенъ редъ е немислимъ безъ върховенъ Уредникъ.

16.

Сиромашията е едничкото зло което става полето, по-тежко, по-весносно — съ размножаваньето ^{въ} хората които го превасятъ.

И затова Христосъ ни каза: обичайте се.

Обичайте се — това значи:

Вий сте милиони хора, и веѣки отъ васъ мѣкне свой собственъ товаръ. Ала ако отъ тѣзи безбройни лични товари — вий направите единъ общъ другарски товаръ — той ще бѣде по-лекъ!

Сиромашията има само единъ лѣкъ: християнското братство.

17.

Работи за да добиешъ сила да живѣешъ. Работи тоже за да добиешъ сила да се раздѣлишъ отъ живота. . . И моли се на Бога за да съхранишъ тая двойна сила.

18.

Обнова, усиляние, пресѣдаване, — ето вѣчнийтъ урокъ който ни дава природата.

Губятъ се само формитѣ, — сѣщината си остава.

Животътъ е многообразенъ но не е исчерпаемъ, — той подлежи на измѣняване но не на прекратяване.

Смъртъта е междина, между дѣйствие.

И които се страхуватъ отъ умирачка — страхуватъ се отъ движение, отъ вървежъ, отъ унапредване, — сирѣчь сграхуватъ се отъ разнитѣ перипетии и етапии на своето човѣшко поприще.

Дерзайте, прочее, искатели на вѣчнина.

Дерзайте — и вървете напредъ.

Най наивната надѣждица е по близка до истината нежели най добръ мотивираната безнадѣжностъ!

19.

Що има надъ този свѣтъ?

Сила която твори.

Що има на този свѣтъ?

Тврения немощни.

Що има надъ този свѣтъ?

Време и простори неограничавани отъ никакво мерило, отъ никаквъ свѣршкъ.

Що има на този свѣтъ?

Само измѣрени работи.

Що има надъ този свѣтъ?

Съвършенство.

Що има на този свѣтъ?

Стремежъ къмъ съвършенство.

А това като е така, битието на мъдриятъ човѣкъ може да се съкрати въ едно словце: въсходъ.

Отъ умирање мъдрецътъ се не страхува.

Той знай че гостува минутно тукъ нѣземи — и съ очи обърнати къмъ надземни сфери той очига позивъ.

20.

Само чрезъ религията можемъ да поставимъ, едновременно, редъ въ нашитѣ мисли и дѣла, — защото само тя ни дава мъжество да вършимъ дълга си — като ни учи да се надѣваме на вис-

шата правда. Иначе казано, само тя отговаря задоволително на двѣтъ велики питання които занимаватъ нашия умъ: каква е дѣльта на земното битие, — и какви сж крайнитѣ човѣшки сждбини.

21.

Практикуванъето на властѣта не поражда само опитностъ; то поражда и умѣренностъ.

Разрушителътъ може да стане властникъ.

Ала властникътъ не се предава никога на разрушение.

Върховниятъ принципъ на политиката е охранението.

22.

Искашъ ли нѣщо за себе си — малко да бжде. И малко настоявай да ти се дадѣтъ малкото нѣща които искашъ.

Ето тайната на щастieto.

23.

Скжперникътъ е човѣкъ който ускорява своята умиралка — за да не накърни своитѣ ерѣдства за живѣяне!

24.

Истинското щастие е въ мъжественостѣта.

Мъжественъ е онзи който не се страхува ни отъ мъки ни отъ умиралка.

А не осѣща подобенъ страхъ онзи който никога никому не е причинявалъ зло . . .

25.

Писателъ самопоклонникъ не може да служи на обществото.

Който обича да свѣтлѣе забравя да освѣтлява!

26.

Надъ всѣка властъ — надъ всѣка сила — стои тази властъ, тази сила: самообладанието.

27.

Вжди чистъ и благъ — за да бждешъ рѣшителенъ и могъщъ.

Вжди рѣшителенъ и могъщъ — за да испълнишъ мисията, която Провидѣнието е възложило върху тебе.

28.

Въ дома ви влиза единъ парцаливъ и неджгавъ човѣчець. Той иде да ви обади че дѣчицата му, отъ два дни насамъ, не сж турѣли залькъ хлѣбъ въ устата си. Но вий не сте въ дома си. Жена ви, слугитѣ ви — тоже отежтветуватъ. Нерсрѣтникътъ вижда на една маса — въ кабинетя ви — камара желтици. Той взима една — само една — и си отива.

По правилата на човѣцитѣ — той е извършилъ кражба.

Но може-би това дѣло да не е окачествено тѣй строго — въ правилата на Бога.

* * *

Въ дома си отвеждате единъ охаленъ и образванъ човѣкъ; вий имате въ него най-пълно довѣрие, — вий му давате да разбере че осѣщате голѣмо удоволствие да бесеждвате съ него, — вий го подканяте да ви спокожда често.

Този господинъ, — легка полегка, съ всепобѣдителната ловкостъ и умѣлостъ на професионал-

нитѣ измамници, — се вмѣква въ сърцето на съпругата ви . . .

По правилата на човѣцитѣ той е извършилъ неделикатна работа . . .

По законитѣ на Бога — тѣй е извършилъ най-великата кражба — украля е честѣта ви . . .

»«

Д. Ласковъ.

Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачковскія монастирь.¹⁾

Въ 9 ч. вечерѣта срѣщо Петдесетница ние бѣхме вече въ монастиря, посрѣщнати любезно отъ игумена о. *Иером. Климентъ*, отъ ректора на свещеническото училище о. *иером. Филипъ* и отъ о. о. учителитѣ Амвросий, Евгений, г. П. Захариевъ и г. А. п. Димитровъ. Прѣзъ грамадни тежки врата ние бѣхме въведени въ обширенъ монастирски дворъ, посланъ съ неравенъ калдаржмъ, — когато южната ноць вече бѣше успѣла да хвърли надъ монаст. сгради тѣмната си сѣнка; въ монастиря бѣше тихо и таинствено като въ църква, само монотонното шуртене на монастирската чешма срѣдъ двора нарушаваше тая гробна тишина. Едва мжждѣлѣющитѣ двѣ три газови лампички, поставени на доста почетно разстояние една отъ друга, очевидно употрѣбяхаха гигантски усилия, за да разсѣятъ ноцната тѣма, но уви! тѣхнитѣ слаби сили още повече само увеличаваха таинствената мрачина, що царуваше изъ безкрайнитѣ монастирски чардаци. . . Нашитѣ ученици, които бѣха успѣли да ни изпрѣварятъ въ монастиря, въ това врѣме бѣха заели вече мѣста въ ученишката трапезария на свещеническото училище и тука подъ надзора на о. *Евгения* — доволенъ и радостенъ, че вижда своитѣ бивши възпитаници отъ духовната семинария — сладко вечеряха, — докато ние, поканени отъ другитѣ г. г. учители въ една отъ стаитѣ имъ, бѣхме поседнали да се поотморимъ. Къмъ 10 ч. — доста позгладнѣли вече отъ дългия и уморителенъ пжтъ — бѣхме и ние любезно поканени отъ о. Филипа на монастирска вечеря; въ най-приятни разговори за виденото отъ София до монастиря, за разходката ни изъ Пловдивъ и радушния приемъ, устроенъ отъ Високопрѣосв. Максима — вечерята се продѣлжи дори до 11 ч. Въ 12 ч. всичко въ монастиря бѣше утихнало въ обятията на сладкъ майски сънъ. Макарь и не малко на брой — пкъ освѣнъ насъ монастирьтъ си имаше и други свои гости, безъ каквито, по думитѣ на о. игумена, той никога почти не оставалъ — пакъ благодарение услужливостѣта и распоредителностѣта на о. Филипа, ректора на свещ. училище — изглеждаме, че ние бѣхме повече гости на училищата, отколкото на монастиря — за всички ни се намѣри и мѣсто за спане и чисти и топли завивки; ученицитѣ спаха заедно съ тия отъ свещенишкото училище, а на учителитѣ бѣха дадени отдѣлни стаи съ прилично и чисто наредени кревати. Заслужва да се отбѣлѣжи обстоятелството, че на другия денъ азъ не чухъ никой отъ насъ да се оплаче, че не е могълъ да спи прѣзъ ноцѣта; това показва — нека го кажемъ за честь на Бачковското монастирско братство и за похвала на управлението на училищата, — че въ Бачковския монастирь обичатъ чистотата не тѣй, както изобщо е прието въ България.

На другия денъ бѣше св. недѣля и *Петдесетница*; рано още въ 5 ч. заедно съ хора на славеитѣ и ние бѣхме събудени най-напрѣдъ съ тихия и необикновено приятенъ гласъ на дървеното монастирско клепало, послѣ съ по-рѣзкия и металически звукъ на друго таково же-

¹⁾ Вжжъ бр. 25, т. г.

лъзно и най-послѣ съ тържествения звонъ на всички монастирски камбани. Тоя обичай — да се употребяватъ три вида клепала е всеобщъ и много старъ обичай, който се запазва въ всички православни манастири на изтокъ; той почива както на една традиция, тъй и на една добръ разбрана хигиена на съня. Като традиция, той ни прѣнася къмъ ония ранни врѣмена на християнската църква, когато християнитѣ, прѣди да бждатъ въведени днешнитѣ камбани (VII в. на западъ и IX в. на изтокъ), се свиквали на богослужение изключително чрѣзъ подобни клепала; а като хигиенично правило, употребяването на клепалата дава възможность събуждането на монаситѣ да става по единъ лекъ и тихъ начинъ, като се избѣгва оная внезапна и рѣзка тревога, каквато би се прѣдизвикала съ биенето на монастирската камбана въ оная ранна доба (3—4 ч. сутр.), когато въ монастиритѣ обикновено се започва утрѣнното богослужение. Освѣнъ това, биенето на клепала или камбани въ монастиритѣ опрѣдѣля още по-голѣмата или по-малка тържественостъ на деня или на богослужението.

Любопитни да видятъ монастирско богослужение и да се запознаятъ по-отблизо съ неговия редъ, семинариститѣ въ 6 ч. сутр. вече всички бѣха въ църква, заели дѣсния клиросъ на пѣвницата, а отъ лѣва страна пѣяха ученицитѣ отъ свещеническото училище. Службата при най-голѣма тържественостъ бѣ извършена отъ протосингела на пловд. митр. о. *иером. Павелъ* въ съслужение съ о. о. *иером. Филипъ* и *Амвросий* и диаконуването на о. *Михаилъ* (Чавдаровъ), който въ врѣме на причастията държа и назидателна проповѣдь. Правѣше силно впечатление на всички присѣстващи хубавото служение на тримата млади и високообразовани иеромонаси, въ служението на които имаше нѣщо *руско*, — както и громкото и мелодично пѣние на двата хора, ржководени отъ учителя по пѣние г. *Ангелъ п. Димитровъ*, — младъ, неотдавна още свършилъ софийски семинаристъ. Хубавото и стройно пѣние на ученицитѣ както отъ пѣвческото, тъй и отъ свещенишкото училище показва, че г. А. п. Димитровъ не пожалилъ ни трудъ ни усърдие въ обучението на своитѣ ученици. Трѣбва да се съжелява, че тоя добъръ учитель по пѣние отъ идущата година напуца бачковскитѣ училища — той отива да се специализира по източното пѣние въ Цариградъ на синодна степендия; но отъ друга страна пкъ трѣбва да се радватъ всички ония, които милѣятъ за напрѣдъка на нашето църковно дѣло, като виждатъ, какъ св. Синодъ въ желанието си да подобри и засили редоветѣ на работницитѣ на църковната нива не жали срѣдства, за да поддържа и насърдчи млади сили, които желаятъ да се посветятъ на това дѣло. Ние не се съмняваме, че г. Ангелъ п. Димитровъ ще оправдае надеждитѣ, които св. Синодъ му възлага. Нашата църква има нужда отъ добри пѣвци, а още повече отъ специалисти по източното пѣние, които да разработятъ това пѣние на чисто българска почва, като внесатъ въ него и нѣщо народно — българско, както това сж направили руситѣ и както това е било нѣкога и у старитѣ наши българи.

Петдесетничното богослужение, колкото и рано да започна въ манастиря, пакъ се продължи дори до 11 ч. и видимо измори доста нашитѣ ученици, между които имаше много маловъзрастни първокласници. Слѣдъ службата ученицитѣ отидоха да обѣдватъ, а ние направихме визити на о. игумена, на ректора на училищата и на другитѣ отци и учители.

Слѣдъ обѣда и една малка почивка, — нужда отъ която тъй много се чувствува въ монастиритѣ изобщо, слѣдъ продължителното утрѣнно богослужение, — ученицитѣ се оставиха свободни за се разходять и запознаятъ

съ манастиря и неговата живописна околностъ, а отъ 4—6 ч. стана общото разглеждане и запознаване ученицитѣ съ бѣлѣжитоститѣ на манастиря. Събрани въ двора на манастиря, ученицитѣ най-напрѣдъ бѣха запознати съ историята и миналото изобщо на манастиря, а слѣдъ това тѣ бѣха разведени изъ по-важнитѣ монастирски църква, библиотеката и съкровищницата.

(Слѣдва).

Загубено ли е дѣлото на религията?

— „Каквото и да говорите вие, защитницитѣ на религията, колкото и да се утѣшавате, не можете да не виждате, че вѣрата постепенно губи своето значение въ живота. Теологическото мислене въ сегашно врѣме никого не удовлетворява, то се счита за наивно и не-научно. Мѣстото на религията бавно, но сигурно се заема отъ науката. Послѣдната прави гигантски крачки напрѣдъ. Тя унищожавя религиознитѣ суевѣрия и туря край на наивното вѣрване въ чудесата. Туй, което отъ прѣдшнитѣ поколѣния се е смѣтало за чудо, за насъ, хората отъ XX вѣкъ, е обикновено нѣщо. Въ природата нѣма и не може да има чудеса. Тамъ дѣйствуватъ само едни вѣчни, необходими закони, които науката се стреми да познае въ самата имъ сжщностъ. А религията, останала безъ чудеса, безъ този съблазнителенъ чудесенъ елементъ, ще заприлича на единъ отгатнатъ талисманъ и за никого вече нѣма да бжде привлекателна. Така, единъ денъ вие ще се видите, напустнати отъ вейчката тази безсъзнателна маса, която, непросвѣтена, още ви слуша и вѣрва. Има нѣщо общо въ положението, въ което се намира сега религията въ лицето на християнството, и езичеството въ послѣднитѣ вѣкове на Римската империя. Както сега, тъй и тогава се правѣха многочислени опити, често пжти съвсѣмъ изкуствени, за да се спаси вѣрата въ многото богове. Но упадъкътъ на езическитѣ вѣрвания не можеше да бжде спрѣнъ съ никакви мѣрки и езичеството отстъпи своето мѣсто въ историята на по-научната и по-свършената за тогавашно врѣме християнска вѣра въ единъ Богъ. Въ ново врѣме пкъ, колкото и да е силенъ още религиозния мирогледъ, той постепенно ще отстъпи своето мѣсто на най-свършенния въ свѣта мирогледъ — научния“.

Тѣй ми говорѣше еднѣжъ единъ мой колега-естественникъ. Безполезна бѣха всички мои възражения. Моятъ колега настояваше на своето. Това ме накара да се замисля. Загубено ли е дѣлото на вѣрата? За моя колега въпросътъ бѣше рѣшенъ вече въ отрицателенъ смисълъ. Споредъ него, религията е редица отъ чудеса и суевѣрия. Науката отхвърля чудесата, значи не остава мѣсто и за религията. За мене е ясно, въ каква висока степенъ този възгледъ за религията е невѣренъ. Това показва, колко смжтни понятия има моятъ колега за религията изобщо, колко далечъ е той отъ истинската сжщностъ на вѣрата. Но колко голѣмо е числото на онѣзи, които еднакво мислятъ съ него? У насъ, може да се каже, господствува пълненъ хаосъ въ мислитѣ за религия, за църква, за религиозенъ животъ. Религия — това е terra incognita за мнозина у насъ. При все това, хулителитѣ и отрицателитѣ сж много. Отрича се това, което е неясно, което смжтно се прѣдставя. Върху религията се сипятъ често съвсѣмъ безсмислени обвинения и хули. И никой противникъ не се замислюва да научи туй, което отрича. Възраженията, съмнѣнията, които често даже сериозни инѣкъ хора изказватъ, не сж обмислени, не сж прочувствувани, — тѣ сж привити отъ леки брошури и площадни разговори. Ето обстоятелството, което

навѣва тѣжни мисли, въпросъ, който заслужава внимателно изучаване.

Тѣй ли стои, обаче, работата въ дѣйствителностъ? Прѣди всичко, религията само чудеса ли е? Да, вѣрата въ Бога непрѣменно е свързана съ вѣрата въ мощния божественъ промисълъ. Но *всичко* ли сж чудесата въ религията, тѣ ли съставятъ сжщността на религиозния животъ? Не! Азъ си спомнямъ забѣлжителнитѣ думи на Христа, казани на съмнѣващия се Тома. Той искалъ да види, да осезае съ ржцѣ възкрѣсналия Христосъ, съ една дума искалъ да се убѣди въ *чудото*, за да повѣрва, че прѣдъ него се намира Господъ. Това му било дадено, но по-блажени сж ония, които, макаръ и да не сж виждали *чудото*, вѣрватъ въ Бога. Христосъ иска да каже на Тома, че не само чудото, но и цѣлиятъ изобщо Неговъ животъ, който се е състоялъ не само отъ чудеса, трѣбвало по-рано още да го убѣди въ Божествения Му произходъ. Тукъ на чудото се отдѣля второ мѣсто въ вѣрата. Другъ пѣтъ, когато тѣлпата била готова вече да се усъмни при безсилието на апостолитѣ да извършатъ единъ чудесенъ актъ, дошлиятъ на помощъ Христосъ съ скръбъ съзира, че „невѣрниятъ робъ“ иска само *чудо*, за да повѣрва.

И въ двата случая тукъ ясно се посочва че въ вѣрата, освѣнъ чудесния елементъ, има още *нищо*, което образува сжщността ѝ и което насочва правилно религиозния животъ. Разбира се, че съ това не се отхвърлятъ и чудесата, станали и възможни. Колкото много възражения въ наше врѣме и да се изтъкватъ противъ самия принципъ на чудесата, мисълта за тѣхната възможностъ никога нѣма да бжде изтрѣгната изъ душата на вѣрващитѣ. Може смѣло да се твърди, че чудесата и досега не сж оборени, стига само на думата „чудо“ да се дава едно правилно тълкуване. При все това, както казахме, чудесата не заематъ първо мѣсто въ областта на вѣрата. Тукъ за насъ е важно да изтъкнемъ онова именно *нищо*, което и съставя ядката на религията. Намъ се струва, че великата сжщностъ на религията се заключава въ това, че тя дава смисълъ на човѣшкия животъ, на индивидуалния и общественя, и то такъвъ, какъвто нито най-свършената наука не може да му даде. „Азъ съмъ пѣтъ къмъ вѣчния животъ“, казва Христосъ и намъ се струва, че това е най-великата истина, която е била открита на човѣка. Да покаже пѣтъ къмъ вѣчното сжществуване, да вкара човѣка въ този пѣтъ — ето цѣлта на вѣрата. Съ това се дава вѣренъ компасъ на човѣка, съ чиято помощъ той ще може да прѣмине бурния океанъ, какъвто е свърѣмениятъ животъ на обществото. Религията казва на човѣка: ти си безсмъртенъ духъ, божествено творение. Надъ всѣка твоя мисълъ, надъ всѣка крачка бди Върховниятъ Промислителъ. Пази чистота на духа. Това е мѣчно. Ти си заобиколень съ много съблазни, често търпишь голѣми бѣдствия, но бжди твърдь. Ще дойде часъ, когато ти ще се освободишь отъ всички прѣчки на земния животъ и ще добиешъ възможностъ всестранно да се усъвършенствувашь. Поржчителъ на това е всемогщиятъ Богъ. Прѣкрасни мисли, великъ идеалъ! Този идеалъ е вдѣхновявалъ досега несмѣтно количество хора на велики подвизи. Той е доказалъ своята жизнениостъ съ безбройни примѣри. Но днесъ мнозина прѣдставители на науката, казватъ, че тази вѣра е единъ блѣнъ, една фантазия, която нѣма нищо общо съ дѣйствителността. Тѣ казватъ, че въ природата нѣма другъ принципъ, освѣнъ материалния, нѣма други закони, освѣнъ физическитѣ. Нѣма никакъвъ Богъ-Творецъ и Промислителъ. Прѣстѣпление е да се заблуждава човѣчеството съ метафизични блѣнувания. Добрѣ! Но въ такъвъ случай животътъ губи своя смисълъ. Той се обезцѣнява, губи своята закржгленостъ. На най-висшето сжщество на зе-

мята, на човѣка, животътъ е лишень отъ смисълъ! Той е единствения измежду другитѣ земни твари, който има способностъ да мисли, да анализира, но не знае, за какво сжществува. Защото ние не можемъ да признаемъ за задоволителни ония теории, които замѣняватъ религиозния смисълъ на живота, съ оня на личното щастие или съ служенето на цѣлото човѣчество. Защото всички тия теории губятъ напълно значението си при първото сериозно *лично* страдание, при първата важна несполука въ живота. А пѣкъ всѣки знае, че животътъ нито е радостенъ, нито задоволителенъ. Щомъ лично човѣкъ е нещастенъ, щомъ той е изложенъ на голѣми несполуки, а другъ смисълъ за него нѣма, освѣнъ щастие и сполуката, животътъ му става дълбоко трагиченъ. Служене на човѣчеството, — но какво значение има за менъ послѣдното, когато лично азъ съмъ нещастенъ. Щастие то бждащитѣ поколѣния ще увеличи ли моето лично щастие? За да служи на ближния си, на човѣчеството, съ цѣлъ да се засили личния и общественя прогресъ, човѣкъ трѣбва да бжде увѣренъ въ настѣпването на една бждаща хармония, въ която и той, и всички ще могатъ да участвуватъ, а не въ това, че както той самиятъ, така и ближнитѣ му утрѣ ще умратъ и ще изгниятъ въ земята за винаги. При извѣстни условия на живѣне още могатъ да се убиятъ въ душата тѣй нареченитѣ „проклѣти въпроси“, може да се затѣли до минимумъ гласа на съвѣста. Такива личности наистина нѣма да дирятъ смисълъ въ живота. Но всички ли могатъ да достигнатъ до състоянието на морална атрофия? И тѣзи, останалитѣ, нѣма ли да се замислятъ за смисъла на своето сжществуване? За щастие, малцина сж онѣзи, които живѣятъ днесъ за днесъ. Тѣ и не трѣбва да се взематъ подъ внимание, защото въ тѣхъ е прѣстанала да работи най-цѣната човѣшка способностъ — разумътъ. Човѣкъ по самата си природа е наклонень да се замислюва. Свѣтовната проблема е единъ отъ най-настойчивитѣ въпроси на неговия духъ. Но на този именно въпросъ свърѣмениятъ образованъ човѣкъ най-мѣчно намира задоволителенъ отговоръ. Току що починалиятъ шведски писателъ Стриндбергъ на въпроса, какво би той искалъ най-много да знае, отговорилъ: „свѣтовната загадка“. Свърѣмениятъ интелгентенъ свѣтъ, може да си каже, се измжчва отъ неразрѣшимостта на тази проблема, макаръ и да сж направени съ тази цѣлъ многочислени опити. Въ наше врѣме сжществува купъ теории, които се занимаватъ съ жизнения въпросъ. Всѣка една отъ тѣхъ отрича другитѣ, и всѣка се прѣпоржчва за най-свършена. Между послѣднитѣ съзнателно се игнорира само една, именно религиозната. При все това човѣчеството е неспокойно, въпросътъ е още неразрѣшимъ. Мнозина показватъ видъ, че за тѣхъ свѣтовната загадка е въпросъ свършенъ, но умътъ имъ постоянно се вълнува. Малцина сж доволни, болшинството изпада въ тѣга. Чувствова се една все-свѣтска скръбъ. Теоритѣ сж незадоволителни, животътъ продължава за мнозина да е „даръ напразенъ, даръ случаенъ“, както се изразява великия руски поетъ Пушкинъ. Чувствителнитѣ изпадатъ въ единъ дълбокъ псизмизъмъ, самотнитѣ свършватъ живота си чрѣзъ самоубийство. Ето резултата на отрицателната критика. Съзнателно се игнорира религията, а вънъ отъ нея обществото не намира здрава почва. Постепенно се разрушаватъ всички религиозни цѣнности, а нови не могатъ да се създадатъ. Нѣма единъ общъ авторитетъ, нѣма и хармония въ обществото. При такива едни обстоятелства, не може да се говори и за пропадане на религията. Послѣдната се отрича, тя съзнателно се изпѣжда отъ живота, но това не значи, че нейнитѣ идеи сж безъ цѣна. Напротивъ, вѣрата остава и ще си остане единствена областъ, въ която човѣкъ намира спокойствие на своя

буенъ духъ. Върата трѣбва да се поддържа. Това най-ясно може да съзнае единъ нещастникъ, на който върата е върнала младенческата бодростъ. И ние не безъ удоволствие завършваме своитѣ мисли съ дълбокитѣ думи на такъвъ именно възроденъ отъ върата човѣкъ, Блажени Августинъ, който казва въ своята забѣлжителна „Изповѣдь“ слѣдното: „Нещастна е оная душа, която дрѣзне да помисли и да се утѣшава съ надеждата, че като се отдалечи отъ Тебе, Боже мой, ще намѣри нѣщо по-добро отъ Тебе. Напрасно се хвърятъ на всички страни, напрасно скита по всички кръстопътища; никждѣ не намира тя желямото, навсѣкждѣ срѣща едни само мъчения и огорчения. Въ Тебе единъ, Боже нашъ, е нашето успокоение“.

Н. П.

Мнѣния и отзиви.

Изъ пастирската практика.

Пастирската служба има двѣ страни: свещенослужителство и учителство. Нѣма пастиръ, който да не изпълнява първата страна на своята служба. Напротивъ, всѣки пастиръ служи, прави молитвословия, извършва трѣби. Не всѣки пастиръ, обаче, учителствува. И болшинството отъ тия, що изпълняватъ това си задължение, се ограничаватъ само съ произнасяне нѣколко проповѣди въ църква. А това е съвсѣмъ недостатъчно. Примѣрътъ на учителство, оставенъ ни отъ Господа Исуса и св. апостоли ни посочва широко учителствуване по върата. И изискванията на времето сж такива, че налагатъ на народния пастиръ да развие широка и планомерна просвѣтна дѣйностъ. Погледнете социалитѣ, протестантитѣ и др. подобни. Отварятъ разни вечерни и недѣлни училища, уреждатъ всевъзможни курсове, секции, срѣщи съ сказки, издаватъ ефтини брошури. И съ тия си срѣдства, често пжти рушатъ върата у православнитѣ.

За проповѣдитѣ и печатнитѣ издания не ще говоримъ. Ще се спремъ само на пастирскитѣ бесѣди, уредани като системно прѣподаване въ *седмични катихизически училища*.

Че възрастнитѣ отъ пасомитѣ ни не знаятъ добръ истинитѣ на върата, това е общепризнато. Признава се сжщо и нуждата отъ религиозна просвѣта срѣщо това незнание. Още по-важно е, обаче, незнанието и необучаването въ религията на дѣцата. Народътъ ни се обезвѣрява. Това никой не отрича. Че училището много помага въ това обезвѣряване, почти всички признаватъ. Ето ви и единъ примѣръ. Учителитѣ тѣсни социалисти въ Ломъ, споредъ в. „Радикалъ“, щѣли да се занимаятъ съ въпроса: „Основното училище като обектъ на социалистическа дѣйностъ“ (агитация?). Дѣцата, докато сж въ сѣмейството, сж вѣрващи. Минатъ ли прѣзъ училището, особно прѣзъ гимназия, ставатъ индиферентни и безвѣрници. Нашата и на родителитѣ дѣйностъ трѣбва да е не да привличаме, а да *задѣржимъ* къмъ религията дѣцата. Че много отъ учителитѣ сж виновни, това е вѣрно. Но нашата длъжностъ не се ограничава само въ това, да посочимъ виновника и го нападаме. Напротивъ, имаме още задачи. Трѣбва да се боримъ да вземемъ надзора, ржководството на училищата, като влѣземъ и влияемъ на училищнитѣ настоятелства.

Но докато и слѣдъ като това стане, пакъ съ скръстени ржцѣ не трѣбва да стоимъ. А трѣбва: 1) да подготвяме родителитѣ за добри религиозни възпитатели и 2) сами ние пастиритѣ да се заемемъ да допълнимъ празнотата въ училището; да дадемъ на дѣцата религиозна просвѣта, която въ училищата не добиватъ,

т. е. да отворимъ и за дѣцата недѣлни, вечерни училища, сказки, забави съ цѣль религиозно-просвѣтна.

Водими отъ тия съображения, ние уредихме прѣзъ миналата есенъ и тази пролѣтъ двѣ отдѣлни седмични катихизически училища: едно за жени и друго за дѣца. Практиката ни обърна вниманието върху много добри или недобри приеми. Върху това, за да ползуваме съ своята опитностъ събратията, които биха пожелали да работятъ въ това направление, и да ги прѣдпазимъ отъ грѣшкитѣ, направени отъ насъ, пишемъ настоящата статия. Опитността на други събратия, допълваща нашата, ще изработи и усъвършенствува добъръ методъ на работа.

1) Първото нѣщо, върху което пастирътъ трѣбва да обърне вниманието си е, че бесѣдитѣ му трѣбва да вървятъ *системно*, една друга слѣдващи и допълнящи се по теми и мисли. Както ще види по-долу читателтъ, не винаги ние спазвахме това условие. Затуй не всичко отъ говореното остана у слушателитѣ, защото нѣма здрави асоциации.

2) Темитѣ, по които ще се говори, трѣбва да бждатъ *интересни* за слушателитѣ. Забѣлжи ли пастирътъ отекчаване, трѣбва да търси срѣдство да подслади материята и неинтереснитѣ теми съвсѣмъ да остави, за да не загуби, пропжди слушателитѣ си.

3) Всичко отъ наученъ характеръ трѣбва да се прѣподава винаги на *популярень езикъ*, разбираемо. А това е много мжчно. Да изложишъ научни въпроси на наученъ езикъ е лесно. Но да го изложишъ на популярень езикъ, за по-прости хора, това е мжчно. За да има пастирътъ успѣхъ въ това направление, трѣбва, прѣди всичко, основно да разбира прѣподаваемата материя, да му е съвсѣмъ ясна и, второ, да владѣе добръ простонародния говоръ, да знае обржитѣ на рѣчта у народа.

Разбира се, доказателствата трѣбва да носятъ на себе си признака на строго логическо построение, макаръ думитѣ и обржитѣ на рѣчта да сж лесноразбираеми. Но пастирътъ никога не трѣбва да се откаже и отъ другъ видъ доказателство: *аналогията*. Простиятъ народъ много си служи съ нея и тя му влияе. Вижете напр. събрали се млади и стари хора. Младъ нѣкой говори за нѣца идеални или утопични. Старъ човѣкъ му възражава. Но при спора си стариятъ не търси научна основа на възражението си. Той само казва: „всичко, което хвърчи, не се яде“. Слушателитѣ веднага се присѣдиняватъ къмъ страната на стария и той печели въ диспута. Хората знаятъ, че всичко което хвърчи не се яде. Увѣряватъ се, че и всичко, което младиятъ прѣпържчва, не е приемливо, истинско. Нѣкои обществени дѣйци широко сж използвали този маниеръ на убѣдителностъ. Четохме, напр. нѣкждѣ за думитѣ на дѣда Славейкова, казани въ учрѣдителното събрание при изработване конституцията: „Свободата не е комка, та да ни я даватъ съ лъжичка, по малко“. И, продължава коментатортъ на тия Славейкови думи, „на другия день цѣла България не искаше да получава свободата като комка“. Съ тоя си изразъ Славейковъ взема болшинството на страната си, либералитѣ спечелиха, а консерваторитѣ пропаднаха. Прѣпоржчвайки тоя начинъ на убѣждаване, ние не казваме, че аналогията трѣбва да бжде единичното доказателство. Не. Тя трѣбва да е помощно доказателство, срѣдство за нагледностъ и разясняване.

Самъ Господъ Исусъ се ползуваше отъ народнитѣ пословици, отъ примѣри изъ живота и природата, отъ аналогии, (сравняваше себе си съ лоза, сѣячъ и т. н.) и излагаше учението си въ притчи. Пастирътъ винаги трѣбва тѣй да постжпва. Тогава ще бжде интересно това, що говори.

(Слѣдва)

П И С М О.

До почитаемитѣ редакции на в. в. „Църковенъ вѣстникъ“ и „Народни права“ въ София и „Утро“ въ Търново.

Въ брой 128 на в. „Народни права“, брой на в. „Утро“ (Търново) и въ брой 24 на „Църковенъ вѣстникъ“, г. Петъръ Черняевъ, прѣподавателъ въ висшитѣ педагогически курсове въ Русе, дава отговоръ на едно запитване, отправено му отъ неизвѣстно намъ лице, чрѣзъ в. „Утро“ и „Ц. вѣстникъ“.

Ние съ надлежно внимание прочетохме тоя отговоръ и не можемъ да не изкажемъ оудването си отъ желанието на тоя възпитателъ да икономисва истината.

Така, вие г. Черняевъ, казвате, че сега не, но прѣди 6 мѣсеца, сте били прѣдседателъ на братството и *сте се оттеглили*, слѣдъ като сте успѣли да наложите сливането . . . Не вие сте наложили сливането, защото това дѣло изнесоха на плѣщитѣ си съвсѣмъ други хора, които не желаятъ да се хвалятъ съ своитѣ добри дѣла. А отъ прѣдседателството се оттеглихте, не защото искахте, а защото не ви се даде това почетно мѣсто.

Казвате, че не било вѣрно, какво свещ. Константинъ Терзиевъ е билъ подписанъ безъ негово знание и съгласие. Отъ обясненията, които чухме, въ заседанието на Управителния Съвѣтъ, отъ устата и на двамата, при присѣтствието и свидѣтелствуванieto и на г. Петъръ Бъкловъ, който сжщо, като свещ. Терзиевъ е билъ подписанъ безъ негово съгласие и знание, *свѣтъмъ ясно и категорично* е, Г. Черняевъ, че вие, безъ съгласието и знанието на свещ. Терзиевъ, сте го подписали въ телеграмата.

При това, питаме ви, г. Черняевъ, вѣрно ли е че по най-лукавъ начинъ *вие сте изтѣргнали подписа* и на Благоевѣйния свещ. Никола Тончевъ, *едва на третия денъ слѣдъ подписането на телеграмата*? Знаете ли какво говори това?

Но защо отричате, че „махане“ и „дигане“ на линия не е имало? Господине, дѣйствиата и думитѣ ви сж слѣднитѣ: вие *вдигнахте линията* и казахте: „*като ви мацна прѣзъ жбитѣ, ще станете все на поп вѣ*“.

Вѣрно е, че бѣхте подали нѣкакво заяwienie за протоколиране на тази случка, но го оттеглихте . . . При това ние и не знаемъ дали е то въ архивата на братството, защото вие си позволихте да вземете протоколи и др. книга отъ тази архива, безъ ничие позволение и да ги държите до денъ днешенъ у себе си, въпръки многократнитѣ напомки, безъ всѣкаква свѣнь.

Това дѣлжимъ да съобщимъ, защото истината трѣбва да стои по-високо отъ всичко друго.

гр. Русе, 20 юний 1912 г.

Присѣтствуваха при случката свещеници и миряни, членове на Управителния Съвѣтъ.

К Н И Ж Н И Ц А.

П. Розегеръ.

Молитвата на дюлгерина¹⁾

(Разказъ).

Излѣзе, че вѣтърътъ изкъртилъ цѣлия покривъ на вдовицата Грабенца, и остали само четирѣхъ стѣни. Отколъ ѝ казаха, че избицата трѣбва да се поправи. Не слушаше. Сѣ „ще потрая“ и „ще потрая“. Но сега — дотрая.

¹⁾ Вижъ: „Ц. в.“ бр. 24 т. г.

— То е, защото хората прѣстанаха да се молятъ, забравиха Бога, прѣдадоха се на дявола! — намѣси се жената на дюлгерина. — Владичице Прѣсветая, какво доживѣхме! На тоя великъ празникъ Господъ Своятъ гнѣвъ изсипва. Дѣто ще се рече, изчерпало се е Неговото свето гърпѣние.

Грабенца овдовѣ неотколѣ. Нейниятъ мжжъ работникъ, попадна „по собствена непрѣдпазливостъ“ подъ колелото на тѣкачната машина. Незначителната сума, що получи вдовицата, едва спасяваше нея и тритѣ ѝ дѣчица отъ гладна смъртъ. Въ село не я обичаха, викаха ѝ крадла, защото веднѣжъ я заловиха да дои чужда крава. Наистина, тя си нѣмаше крава, а докторътъ порѣча да се дава на момичето ѝ млѣко, но . . . кражбата винаги си остава кражба.

— Да, Господъ знае кждѣ да изсипи Своятъ гнѣвъ. Такова заключение извади жената на дюлгерина. Мжжътъ ѝ не се опита да вади нѣкакво мждро заключение, а запита, дѣ се е подслонила Грабенца съ дѣцата си.

Излѣзе, че никой не искалъ да я прибере въ къщата си, тѣй като по-малката ѝ дѣщеря била болна отъ скарлатина, а пѣкъ почти всички иматъ дѣца. И за тая цѣль бѣ дошълъ съсѣда имъ: — да попита бездѣтния дюлгеринъ дали ще приеме врѣменно тия злочести, що стоятъ въ откритата изба подъ снѣга.

Обаче, жена му категорично отказа. Какъ не! Праздникътъ трѣбва да се посрѣщне както му е реда, съ молитва, въ душевенъ миръ, а пѣкъ тукъ — не щѣшъ ли — иди да шеташъ на чужди дѣца, да имъ слушашъ пискъ . . .

Дърводѣлецътъ излѣзе ведно съ съсѣда. Стѣмни се, а още го нѣмаше. Напоконъ, жена му почна да се безпокои. Съ тежка въздишка тя притвори молитвеника, облече се и трѣгна да дири безпжтния.

Туй, що тя видѣ, я поразиха като гръмъ. Накрай селото, околъ избицата на Грабенца, силно горѣше клада, при чиято свѣтлина дюлгерина и още тройца такива богоулници припокриваха покрива съ новитѣ дѣски, приготвени за поправка плѣвника на дюлгерина. И то въ такова врѣме, когато всички добри хора трѣба да се молятъ. Жена му се разплака, защото се чувствуваше дѣлбоко оскърбена.

Тя се опита да придума своето безпжтно мжжле да си спомни празника, но той ѝ изсипа отгорѣ такива ругатни, че думитѣ „прѣждосвай се въ жбитѣ на дявола“ можеха да се смѣтатъ за нѣжна ласка.

И нищо не ѝ оставаше, освѣнъ да си иде вкъщъ. Но ето че се чу благовѣсть. Почна се рождественската служба.

Жената на дюлгерина облече празничната си прѣмѣна, взе въ рѣка новиятъ си молитвеникъ и трѣгна за църква, напълно увѣрена, че мжжътъ ѝ ще прѣстане вече да работи.

Ала тя се мамѣше. Той стоеше надъ почнатия покривъ, работѣше и псуваше, и тѣй псуваше, че на жена му, както тя сетнѣ разправяше, сѣкашъ „нѣщо се скжса въ гърдитѣ“.

Дюлгеринътъ работѣше самъ, защото всичкитѣ му помощници отидоха на църква. И сега той ругаше и тѣхъ, и жена си, дори и себе си.

Службата се свѣрши късно слѣдъ полунощъ, а дюлгеринътъ още работѣше и псуваше, макаръ по-ниско, защото—да се вика на студа три часа—ще присипнатъ дори и безбожницитѣ, отъ които, както е извѣстно, всичко пада „като вода отъ гжска“.

Кметътъ, на минаване край избата на вдовицата, набожно се прѣкръсти и рече:

— Господи! Опази ме отъ такова безобразие, — и

думата му, разбира се, не се отнасяше за вдовицата, а за долгерина.

Тъй като кметът произнесе тия думи гласно, то долгеринът ги чу и имъ отвърна . . . както той си знаеше, за голъма радост на момцитъ, които не можаха да търпятъ своя най-близъкъ началникъ.

Отъ благодарностъ за доставеното удоволствие, момчетата дори почнаха да помагатъ на долгерина, безъ да обръщатъ внимание на благоразумнитъ уговарвания на по-възрастнитъ.

„Младо зелено — глупаво“.

Жената на долгерина се прибра вкжщи досудъ съсипана. Празникътъ ѝ биде разваленъ, безъ да се гледа, че тя ще стане сега за гавра на цѣлото село.

— За какво, о Господи, тъй ме наказвашъ?

И тя пакъ подкачи да се моли.

Когато изгрѣ слънцето, то освѣти новия изгладенъ покривъ на избата на вдовицата Грабеца. Въ печката прѣцѣше огънь, погльщайки останкитъ отъ нощната работа, и димътъ отъ куминя вървѣше нѣкакси особно весело и летѣше право къмъ небето.

А долгеринътъ спѣше вкжщи и хъркаше тъй, че сѣкашъ въ стаята работяха не три, а двацетъ и три пили и още десетъ струга.

Щомъ си дойде заранъта, той се потърколи, съ мръсни обуца, безъ да се измие . . .

Жена му бѣ въ отчаяние. Тя, както винаги, се моли, сетнѣ се облече и отиде при свещеника.

Отначало тя не може да каже нито дума отъ сълзи. Най-сетнѣ заговори за своята злочестина. Каква нещастна жена! Леко ли е да имашъ такъвъ мжжъ! Не сторилъ кръстъ, не се помолилъ, а сега лежи и хърка, та е билъ чутъ въ цѣлото село. А пъкъ какъ псува цѣлата нощ! О, Господи! Навѣрно, всички сж чули, сжщо и въ църковната кжща.

Свещеникътъ се усмихна. Когато тя млъкна, той рече :

— Да, а азъ чухъ, но менѣ ми се стори, че той се моли.

— Моли се?! — простена жената.

— Драга моя, — продължи свещеникътъ, — не всички хора се молятъ еднакво. Евреитъ, напимѣръ, въ врѣме на молитва, привързватъ до челото си кжсче дърво. Мохамеданитъ стоятъ на колѣнитъ и струватъ поклони къмъ изтокъ. Лютеранитъ седятъ. Други прѣлистватъ молитвеници, тракатъ броеници. А вашиятъ мжжъ — вмѣсто молитва — покривъ зачукава и гвоздеи забива . . .

— Какъ — вмѣсто молитва, ваше благоговѣйство? Ами той псуваше тъй, че и камънетъ ще сж се ужасили и земята ще се е разтворила!

— Току-речи и азъ съмъ готовъ да призная, че той не избира май думитъ. А нима работата е въ думитъ? Нима главното не е въ цѣльта на думитъ? А той имаше една цѣль: да помогне на нещастнитъ. Ние всички се молихме въ църква, но менѣ ми се струва, че молитвата на вашия мжжъ бѣ по-добра отъ нашата.

Когато жената излѣзе отъ кжщата на свещеника, тя дълго врѣме клати глава и нищо не можеше да разбере. Мжжътъ ѝ се молилъ? И неговата молитва била по-добра отъ другитъ молитви?

И дълго тя не може да разбере.

Прѣвелъ Ст. Н. Коледаровъ.

Вншенъ прѣгледъ.

Антиохийската патриаршия. (Обиколка на патриарха Григория; дѣйностъ на Бейрутския православенъ митрополитъ Герасимъ). Сегашниятъ антио-

хийски патриархъ, Блаженѣйшиятъ Григорий, полага гольми грижи за вѣрското прѣпущване на подвѣдомствения си клиръ и паство. За да се запознае по-добрѣ и отблизо съ нуждитъ и състоянието на духовенството и православното паство на повѣрения му патриархатъ, той напоследъкъ прѣдприелъ лично да обиколи нѣкои изъ по-важнитъ епархии на духовния си районъ. Изгърво той посѣтилъ града Бейрутъ, а по-сетнѣ — епархията Вотриосъ и Библосъ. По настоящемъ той билъ въ манастира „св. Пантелеймонъ“, дѣто се намира за сега реформираното отъ него свещенишко училище. Тукъ патриархътъ цѣль да прѣстои по-вече врѣме, за да му се даде възможностъ да прослѣди лично годишнитъ испити на учещитъ се въ това свещенишко училище. Възпитаницитъ на тази школа, както е извѣстно, сж бждецитъ кандидати на тази православна църква.

Сжщиятъ патриархъ по своя инициатива е изпратилъ свои духовни питомци на учение въ Халкинското богословско училище. Извънъ опрѣдѣленитъ такси, които ежегодно той внасялъ за издържката на тѣзи свои питомци, напоследъкъ той внесель въ управата на това богословско училище даръ отъ сто лири турски, съ които да се помогне на духовнитъ нужди на възпитаницитъ въ тази школа.

Бейрутскиятъ вѣстникъ „Ел.-Мураке“, като говори за плодотворната дѣйностъ на мѣстниятъ православенъ митрополитъ въ броя си отъ 20 априлъ т. г., между друго, съобщавалъ, че първенцитъ на общината въ Селевкия Ливанска (Захле), недоволни отъ пропагандаторската дѣйностъ на мѣстнитъ агенти на старокатолицитъ, прѣгърнали доброволно пакъ праотеческата си православна вѣра. Това свое похвално рѣшение тѣ изразили въ едно заявление, що подали до мѣстния православенъ архиерей, помѣстено въ сжщия брой на вѣстника. Въ него тѣ подробно излагали и причинитъ, що ги накарали да се повърнатъ наново въ обятията на православната майка — църква.

Сжщиятъ Бейрутски православенъ митрополитъ развивалъ голъма дѣйностъ за сближаване на англиканската църква съ православната. Той билъ въ прѣписка съ нѣкои отъ духовнитъ прѣдставители на тази църква. Той сполучилъ даже да катехизира и нѣкои отъ тѣхъ. Така, Арнолдъ Матиу, титулуванъ за архиепископъ и митрополитъ на съединенитъ християни въ Лондонъ, прѣзъ м. априлъ т. г. изпратилъ до цариградския патриархъ и синодъ писмо, съ което съобщавалъ, че билъ вече приетъ въ лоното на православнието отъ страна на речения митрополитъ. Съ реченото писмо поменатиятъ Арнолдъ искалъ да влѣзе въ общение и съ вселенския престолъ. Къмъ писмото казанитъ англичанинъ прилагалъ и документи, отъ които могло да се види, че наистина билъ приетъ въ лоното на православната църква. Понеже въпросътъ билъ много важенъ и деликатенъ, цариградскиятъ синодъ заедно съ документитъ прѣпратилъ писмото до антиохийския патриархъ, като поискалъ и подробни свѣдения за начина, по който станало това прѣминаване.

Църковно-обществена лѣтопись.

Разгледаии въпроси. Въ послѣднитъ си заседания св. Синодъ се занималъ съ въпроситъ, повдигнати въ свързка съ устройството на Българската църква. Като ги обсъдилъ и прѣцѣнилъ грижливо, той, основанъ на канонитъ и на църковния уставъ, сжщо и на особнитъ условия, въ които е поставена Българската църква, изложилъ мнѣнието си и заключенията си по всѣки отъ тѣхъ въ обстойно писмо, което, подписано отъ всички синодни архиереи, е изпратено на Н. Блаженство екзарха,

на г. министра на външнитѣ работи и на изповѣданията и на епахрийскитѣ началства въ царството.

Заупокойна литургия. Вчера, 29, паметния день св. ап. Петъръ, въ столичната съборна църква има тържествена литургия. Служиха Тѣхни Високопрѣосвещения синоднитѣ архиереи св. Доростолски и Червенски митрополитъ г. Василий, св. Варненския и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ, св. Софийския митрополитъ г. Партений и св. Търновския митрополитъ г. Антимъ въ съслужение съ чредниците и диаконитѣ на съборния храмъ. Първенствуваше Прѣдседателствуващиятъ св. Синодъ Високопрѣосвещения г. Василий. На причастната се отстоя панихида за приснопаметния софийски митрополитъ Мелетий, познатъ съ своята светителска дѣйностъ и благодарѣния, и за генералъ Николай Григоревичъ Столѣтовъ, прославенъ началникъ, организаторъ и военачалникъ на българското опълчение прѣзъ освободителната руско-турска война, починалъ скоростижно въ Петербургъ прѣди два дни. Храмътъ бѣ пълень съ богомолци, които слѣха своитѣ молитви съ тия на архипастиритѣ за упокоение душитѣ на блаженпочившия софийски иерархъ и на именития генералъ-герой, който е обезсмъртилъ името си съ своитѣ подвизи и го е свързаль вѣковѣчно съ българското опълчение и съ България.

Паметникъ на Скобелева. На 24 юний се откри въ г. Москва паметника на генералъ М. Скобелева, единъ отъ най-великитѣ пълководци и именити герои прѣзъ освободителната руско-турска война. На това тържество взе участие и признателна България. Депутация отъ български опълченци и столичани заминаха за Москва, поклонили се отъ име на България на великия руски герой и пълководецъ, като сложили върху бюста на героя сребренъ вѣнецъ, данъ на всенародна признателностъ къмъ великия войнъ, името на когото е въ устата на всѣки българинъ и което ще се прѣдава отъ поколѣние на поколѣние.

Проекто-програма по вѣроченне въ прогимназиитѣ. Министерството на народната просвѣта е изпратило проекто-програмата по вѣроченне за прогимназиитѣ въ св. Синодъ съ писмо, въ което моли послѣдния да я прѣгледа и повърне съ бѣлѣжки по нѣкои точки, ако намѣри за нужно да направи такива, и съ мнѣние по нея. Св. Синодъ разгледалъ проекто-програмата и въ писмо е направилъ нѣкои бѣлѣжки и изказаль мнѣние да се увеличи съ по единъ часъ вѣрочението въ третѣ класа, както и при прѣдаванетоъ Ветхия и Новия Заветѣ ученицитѣ да четатъ събитията отъ Библията.

Назначение. Прѣподавателтъ при Духовната семинария въ столицата, Н. Прѣподобие иеродяконъ Михаилъ Чавдаровъ, е назначенъ отъ св. Синодъ за и. д. протосингелъ при св. Варненската и Прѣславска митрополия, съ благословение да се ржкоположи въ иеромонашески чинъ.

Два протокола. Църковното настоятелство на църквитѣ „Св. Троица“ и „Всѣхъ“ Святыхъ“ въ г. Русе ни изпраща два протокола относно уволнението на Н. Прѣподобие отецъ Петъръ П. Стефановъ, диаконъ при означенитѣ храмове. Въ тѣхъ сж изложени детайлно мотивитѣ, по които настоятелството е взело своето рѣшение. Понеже се получиха късно и сж дълги, не можиха да се помѣстятъ въ днешния брой. . .

Разпратена премия. Съ днешния брой се изпраща втората премия за абонатитѣ на „Църковенъ вѣстникъ“, именно книгата: *Православно догматично богословие* отъ епископъ Силвестръ, д-ръ и професоръ по богословие.

Обявление

№ 20

Настоятелството при църквата св. Архангелъ въ г. Хасково търси ежедневенъ дѣсенъ пѣвецъ, който да владѣе добръ псалтикийното пѣние, църковния редъ и да има приятенъ гласъ. Мѣсечна заплата 60 лева.

12 юний, 1912 год.

1—3

Отъ настоятелството.

Настоятелството на Бургазската Църква „Св. Св. Кирилъ и Методий“.

Обявление

№ 18

Длъжността първи (дѣсенъ) пѣвецъ при Бургазската катедрална църква „Св. Св. Кирилъ и Методий“ е вакантна.

Желающитѣ да я заематъ да се яватъ лично, на лични разноси, да прѣдставятъ документитѣ си и пѣятъ пробно. Кандидата да познава основно източното църковно пѣние, да има силенъ, свободенъ, мелодиченъ гласъ, и да е непороченъ въ живота си. Заплатата 100—120 лева мѣсечно.

Бургазъ, 26 май 1912 год.

3—3

Прѣдседателъ Протоиерей К. Христовъ.

Църковно настоятелство при храма „Въведение Пр. Богородици“ въ гр. Ст. Загора.

Обявление

№ 8

Църковното настоятелство при храма „Въведение Пр. Богородици“ въ гр. Ст. Загора обявява на интересующитѣ се, че II-та енория при сщия храмъ отъ 10 мартъ т. г. е вакантна и че се дири лице свършило Духовна академия или семинария, което да заеме тази длъжностъ.

Кандидатътъ трѣбва да изпрати документитѣ си до св. Митрополия, а въ черквата да се яви 3—4 празника на пѣние и проповѣдъ.

Прѣдпочита се кандидатъ, който има приятенъ и мелодиченъ гласъ, сжщо и добра проповѣдническа подготовка.

Църквата е една отъ най-уреденитѣ, енорията е пълна и има благочестиво и добродѣтелно паство. гр. Ст. Загора, 5 май 1912 год.

4—4

Отъ Настоятелството.

II Балчикско Църковно Настоятелство.

Обявление

Балчикското Църковно Настоятелство при храма „Св. Никола“ обявява, че дири ежедневенъ пѣвецъ съ 80 лева мѣсечна заплата.

Всѣки желающъ да заеме тая длъжностъ, трѣбва 1) да има силенъ и мелодиченъ гласъ и 2) да владѣе добръ църковния редъ.

Слѣдъ одобриенето му отъ настоятелството, ще бжде назначенъ.

гр. Балчикъ, 25 май 1912 година.

Прѣдседателъ Свещеникъ: Н. Анастасовъ.

3—3

Вѣтовско църковно настоятелство (Русенска околия)**Обявление**

№ 4.

Вѣтовското църковно настоятелство обявява, че на 25 юли тази година въ канцеларията на Вѣтовското общинско управление ще се произведе търгъ съ тѣйна конкуренция за отдаване на прѣдприемачъ постройката на горнята половина и фугиране зидоветъ на долнята половина на камбанарията при храма въ с. Вѣтово.

Офертитъ ще се приематъ отъ 2—5 часа слѣдъ обѣдъ с. д. Сумата на прѣдприятието е сложена първоначално на 3,416.48 лева. Залогътъ за правоучастие въ търга е 5%.

Тържнитъ книжа сж у настоятелството и могатъ да се прѣглеждатъ всѣки присѣственъ день.

Чл. чл. 11—15 отъ закона за публичнитъ търгове сж задължителни за конкурентитъ.

с. Вѣтово, 22 юни 1912 год.

1—1

Настоятелството.**Телишко църковно настоятелство****Обявление**

№ 5

На 22-ий юлий т. год. въ 2 часа слѣдъ обѣдъ въ канцеларията на общинското управление ще се произведе търгъ съ явна конкуренция за отдаване на прѣдприемичъ дохода отъ църковната нива въ мѣстността „Паметницитъ“ състояща се отъ около 60 декара за три години.

Приблизителната стойность на прѣдприятието е около 300 лева, искания залогъ е 5%.

Тържнитъ книжа могатъ винаги да се прѣгледатъ при сжщото настоятелство.

с. Телишъ, Луковитско, 18 юний 1912 год.

Отъ настоятелството**Рельовско църковно настоятелство.****Обявление**

№ 16

На 31 юлий т. г. въ 3 часа подиръ обѣдъ въ канцеларията на общинското управление ще се произведе търгъ съ явна конкуренция за отдаване на прѣдприемачъ направата на църквата въ селото.

Приблизителната стойность на прѣдприятието е 9312 лева (приблизително). Залогъ за правоучастие въ търга 5% внесени въ цѣнни книжа, или въ наличность.

Плана и книжата всѣки присѣственъ день сж на разположение въ общинското управление.

Чл. 11—15 отъ закона за общественитъ прѣдприятия сж задължителни за конкурентитъ.

24 VI 1912 г. с. Рельово, Самоковско.

Прѣдседателъ на цър. настоятелство:

Свещ. Ст. Павлевъ.

1—1

Провадийско архиерейско намѣстничество**Обявление**

№ 500

Провадийското арх. намѣстничество съобщава, че понеже и повторно обявения (въ брой 28 отъ 9 того, на „Църк. в-къ“) търгъ за построяване нова църква въ с. Караджаотъ не се състоя по неявяване на конкуренти, то на 30 того, въ помѣщенито на общинското управление въ с. Караджаотъ, Провадийско, ще се произведе за сжщото прѣдприятие трети търгъ, по доброволно съгласие.

гр. Провадия, 20 юний. —

Писаръ: Г. Коевъ.

1—1

Карнобатско църковно настоятелство**Обявление**

№ 25

Карнобатското църковно настоятелство обявява на интересующитъ се, че на 27-ий августъ т. г. отъ 3—6 часа сл. обѣдъ, въ помѣщението на канцеларията му, ще се произведе търгъ за отдаване подъ наемъ църковната фабрика, находяща се въ гр. Карнобатъ, улица „Панаирска“, за единъ периодъ отъ три години, начиная отъ 1-ий януарий 1913 до 31-ий декемврий 1915 година.

Първоначална цѣна на наема за тритъ години е 2400 лева, — 5% отъ които наддавачитъ трѣбва да внесатъ въ пари или банково удостовѣрение, като депозитъ за правоучастие въ търга. Освѣнъ това наддавачитъ трѣбва да се съобразятъ и съ чл. чл. 11 и 12 отъ закона за общественитъ прѣдприятия.

Желающитъ да наематъ фабриката, могатъ да дохождатъ всѣки присѣственъ день въ канцеларията на църковното настоятелство и разглеждатъ поемнитъ условия.

гр. Карнобатъ 20-ий юний 1912 г.

Прѣдседателъ на църковното настоятелство:
Свещ. Ал. Бухчевъ

Открива се подписка за записване абонати на еписанието

== Родителека грижа ==

година втора.

Едничко у насъ популярно педагогическо списание, което ратува за подобрене на нашето домашно, училищно и обществено възпитание. Годешна цѣна 3 лв. Прѣдплатилитъ абонати, освѣнъ 10 книжки годишно получаватъ безплатна премия: Нравствено възпитание на дѣтето отъ Вернардъ Пере. Пари, ржкописъ и книжа се изпращатъ до Редакцията въ гр. Добричъ. 2—3

Печатница „Денъ“ — София.